

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

RR-pz/mdj -076- 5 /jł/16 (80)

Warszawa, dnia 13 stycznia 2016 r.

Pan

Wiktor Szmulewicz

**Prezes Krajowej Rady
Izb Rolniczych**

W odpowiedzi na pismo z dnia 22 grudnia 2015 r., znak KRIR/AP/W/1405/2015, przy którym przesłano stanowiska Walnego Zgromadzenia Wielkopolskiej Izby Rolniczej z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie obrotu ziemią rolną oraz w sprawie konieczności podjęcia interwencji na rynku trzody chlewnej, uprzejmie informuję, że odpowiedź na zagadnienia poruszone w tych stanowiskach została udzielona Prezesowi Wielkopolskiej Izby Rolniczej przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi pismem z dnia 18 grudnia 2015 r., znak RR-pz/mdj-076-67/jł/2015(4929).

W odniesieniu do poruszonych w tych stanowiskach zagadnień, a także w odpowiedzi na pismo z dnia 22 grudnia 2015 r., znak KRIR/JK/1403/15, przy którym przesłano Stanowisko Zarządu Krajowej Rady Izb Rolniczych w sprawie sytuacji na rynku trzody chlewnej podjęte na posiedzeniu w dniu 8 grudnia 2015 r., uprzejmie informuję, co następuje.

Odnosząc się do stanowiska w sprawie konieczności podjęcia interwencji na rynku trzody chlewnej, należy zauważyć, że zasady organizacji rynków rolnych, obejmujące również instrumenty wsparcia, są regulowane na poziomie Unii Europejskiej. Aktualnie obowiązuje rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.).

W zakresie rynku wieprzowiny przewidziane są instrumenty tzw. „siatki bezpieczeństwa”, o uruchomieniu których w sytuacjach kryzysowych może zdecydować Komisja Europejska.

Należą do nich dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny oraz instrumenty zarządzania kryzysowego. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi podejmuje, będące w jego kompetencji działania, zmierzające do poprawy sytuacji na rynku wieprzowiny, w tym wnioskuje do Komisji Europejskiej o uruchamianie instrumentów służących stabilizacji cen.

Mając na uwadze trudną sytuację na rynku wieprzowiny, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 24 listopada 2015 r. wystąpił do Komisarza ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich z wnioskiem o jak najszybsze uruchomienie dopłat do prywatnego przechowywania mięsa wieprzowego. Szybkie wdrożenie przez Komisję Europejską tego instrumentu wsparcia rynku jest bardzo ważne z uwagi na trudną sytuację dochodową gospodarstw produkujących trzodę chlewną.

W dniu 15 grudnia 2015 r. zostało opublikowane rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2334 z dnia 14 grudnia 2015 r. wprowadzające prywatne przechowywanie wieprzowiny oraz ustalające z góry stawkę dopłat (Dz. Urz. UE L 329, str. 10). Zgodnie z tym rozporządzeniem, mechanizm został uruchomiony z dniem 4 stycznia 2016 r.

Jeśli chodzi o proces wyboru uczestników mechanizmu dopłat do prywatnego przechowywania, uprzejmie informuję, że kryteria kwalifikowalności podmiotów określone są w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 826/2008 z dnia 20 sierpnia 2008 r. ustanawiającym wspólne zasady dotyczące przyznawania dopłat do prywatnego przechowywania niektórych produktów rolnych (Dz. Urz. L 223 z 21.8.2008, s. 3, z późn. zm.). Mogą w nim uczestniczyć podmioty mające siedzibę i zarejestrowane na terenie Unii Europejskiej dla celów podatku VAT. W przypadku, gdy podmiot ubiega się o dopłaty na terenie Polski, musi dysponować chłodnią na terenie Polski. Rozporządzenie nr 826/2008 przewiduje także wymagania dla mięsa kwalifikującego się do dopłat. Musi ono m.in. pochodzić od zwierząt, których chów odbywał się przynajmniej przez ostatnie dwa miesiące na terenie UE, ubitych nie wcześniej niż 10 dni przed datą wprowadzenia mięsa do chłodni. Nie ma możliwości wprowadzania dodatkowych wymagań w zakresie pochodzenia świń z konkretnego kraju UE.

Należy jednak podkreślić, że wdrażanie instrumentu dopłat do prywatnego przechowywania ma za zadanie przyczynić się do wzrostu popytu na rynku unijnym i krajowym, co powinno być czynnikiem wyhamowującym spadek cen, a następnie stymulującym ich wzrost.

Ponadto, w ww. piśmie do Komisarza, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wskazał, że w tak trudnej sytuacji uruchomienie jedynie mechanizmu dopłat do prywatnego przechowywania będzie działaniem niewystarczającym do skutecznej stabilizacji rynku. Mięso składowane w ramach tego mechanizmu wróci na rynek prowadząc do zwiększenia presji cenowej w późniejszym okresie. Z tego względu, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwrócił się również o aktywowanie refundacji wywozowych do mięsa wieprzowego jako instrumentu zarządzania kryzysowego na rynku wieprzowiny. Wdrożenie tego instrumentu będzie dobrym uzupełnieniem dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny. Pozwoli to trwale zagospodarować nadwyżkę wieprzowiny oraz będzie stanowił zachętę do poszukiwania nowych rynków zbytu.

Trudna sytuacja na rynku wieprzowiny była także, na wniosek Polski, przedmiotem obrad Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 14-15 grudnia 2015 r., w której skład wchodzi ministrowie ds. rolnictwa poszczególnych państw członkowskich. Była to kolejna okazja do zaapelowania o podjęcie wszelkich możliwych działań mających na celu poprawę sytuacji na

rynku wieprzowiny w Unii Europejskiej, w tym w Polsce. Należy bowiem mieć na uwadze, że sytuacja na rynku polskim jest silnie związana z rozwojem sytuacji w UE, gdzie także obserwowany jest spadek cen świń.

Na ww. spotkaniu na wniosek Polski omówiono kwestię pogarszającej się sytuacji na rynku wieprzowiny. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi przedstawił trudną sytuację sektora i zaapelowała o podjęcie dalszych działań, w tym o jak najszybsze uruchomienie mechanizmu prywatnego przechowywania dla wieprzowiny oraz wprowadzenie dopłat do eksportu. Minister zwrócił również uwagę na konieczność analizy sytuacji na rynku wieprzowiny w dłuższym okresie oraz zastanowienia się nad rozwiązaniami długofalowymi dla tego sektora. Wskazał na istotność podjęcia wszelkich możliwych działań doraźnych celem pomocy rolnikom, będącym od dłuższego czasu w trudnej sytuacji.

Komisarz Hogan odnosząc się do przedstawionych propozycji dotyczących wieprzowiny poinformował, że uruchamiany od 4 stycznia 2016 roku mechanizm prywatnego przechowywania przewiduje podwyższone stawki za przechowywanie oraz poszerzoną listę produktów. Zdaniem Komisji Europejskiej refundacje eksportowe są działaniem kontrproduktywnym. Ponadto zapewnił, że Komisja Europejska pracuje nad dalszymi instrumentami wsparcia rynku wieprzowiny.

Chciałbym także zwrócić uwagę, że w związku z trudną sytuacją na rynkach rolnych w dniu 17 października 2015 r. weszło w życie rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 2015/1853 z dnia 15 października 2015 r. *ustanawiające tymczasową nadzwyczajną pomoc dla rolników w sektorach hodowlanych* (Dz. Urz. UE L 271 z 16.10.2015 r., str. 25). Na mocy ww. rozporządzenia państwu członkowski Unii Europejskiej udostępniona została pomoc w całkowitej kwocie 420 mln euro w celu zapewnienia ukierunkowanego wsparcia dla rolników, którzy odczuwają skutki znacznego spadku cen, będącego bezpośrednią konsekwencją wprowadzonego przez Rosję zakazu przywozu produktów rolno-spożywczych oraz skutki suszy dla upraw paszowych. Z ogólnej puli środków finansowych Polska otrzymała kwotę 28,9 mln euro. Zgodnie z art. 2 rozporządzenia Komisji nr 2015/1853, państwa członkowskie mogą przyznawać dodatkowe finansowanie ze środków krajowych do maksymalnej wartości równej 100% kwoty przyznanej danemu krajowi ze środków UE. Mając na uwadze powyższe, przygotowano projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z ustanowieniem tymczasowej nadzwyczajnej pomocy dla rolników w sektorach hodowlanych. W projekcie proponuje się, obok wykorzystania środków pochodzących z budżetu UE, przeznaczenie kwoty w takiej samej wysokości z budżetu krajowego i objęcie wsparciem producentów mleka, którzy od 2014 r. w największym stopniu odczuli skutki niekorzystnej sytuacji rynkowej oraz producentów świń, którzy od 2014 r. znajdowali się w trudnej sytuacji oraz ponoszą największe straty w związku z występującym w IV kwartale 2015 r. głębokim spadkiem cen. W dniu 21 grudnia 2015 r. projekt został skierowany do konsultacji społecznych oraz uzgodnień międzyresortowych.

W wyniku zgłoszonych uwag przygotowana została zmieniona wersja projektu rozporządzenia Rady Ministrów, która została skierowana pod obrady Stałego Komitetu Rady Ministrów.

Aktualna wersja projektu przewiduje, że wsparcie będzie udzielane producentowi świń, jeżeli:

- 1) w dniu 30 września 2015 r. posiadał nie więcej niż 2000 świń;

- 2) w okresie od dnia 1 października do dnia 31 grudnia 2015 r. sprzedał, z przeznaczeniem do uboju, co najmniej 5 i nie więcej niż 2000 świń objętych kodem CN 0103 92 19 (świnie o masie 50 kg i więcej) lub loch objętych kodem CN 0103 92 11 (lochy mające prosiaki co najmniej raz, o masie nie mniejszej niż 160 kg);
- 3) w okresie od dnia 1 października 2015 r. do dnia 7 stycznia 2016 r. co najmniej 5 świń sprzedanych przez tego producenta zostało poddanych ubojowi w rzeźni.

Wsparcie będzie udzielone do liczby świń sprzedanych przez producenta, z przeznaczeniem do uboju, w okresie od dnia 1 października do dnia 31 grudnia 2015 r., lecz nie większej niż liczba świń poddanych ubojowi w rzeźni w okresie od dnia 1 października 2015 r. do dnia 7 stycznia 2016 r. oraz nie większej niż liczba świń posiadanych przez producenta w dniu 30 września 2015 r. i nie większej niż 2000.

Na podstawie wniosków złożonych przez producentów świń ubiegających się o wsparcie zostanie ustalona liczba świń kwalifikujących się do wsparcia. Biorąc pod uwagę kwotę dostępnych środków finansowych oraz liczbę świń kwalifikujących się do wsparcia zostanie ustalona stawka wsparcia. Zgodnie z projektem rozporządzenia, stawka wsparcia przypadająca na sztukę nie może być wyższa niż 35 zł.

W przypadku sprzedaży i uboju świń posiadających numer siedziby stada wnioskodawcy (produkcja w cyku zamkniętym) stawka wsparcia przypadająca na sztukę tych zwierząt zostanie podwojona w stosunku do pozostałych zwierząt kwalifikujących się do pomocy. Zgodnie z projektem rozporządzenia stawka wsparcia przypadająca na taką sztukę nie może być wyższa niż 70 zł.

Przedstawiając powyższe, należy zauważyć, że z uwagi na specyfikę rynków rolnych, w tym rynku wieprzowiny, w szczególności wahania cen, działalność rolnicza jest obciążona ryzykiem. W celu jego minimalizowania, wspólna organizacja rynków rolnych przewiduje rozwiązania, mające na celu wzmocnienie pozycji producentów w łańcuchu dostaw żywności. Należą do nich uznawanie organizacji producentów, ich zrzeszeń oraz organizacji międzybranżowych, a także obowiązkowe umowy na dostawy produktów rolnych.

Organizacje producentów i ich zrzeszenia mogą pełnić znaczącą rolę w koncentracji podaży, poprawie wprowadzania do obrotu, planowania i dostosowywania produkcji do popytu oraz optymalizacji kosztów produkcji i stabilizacji cen producenta. Natomiast organizacje międzybranżowe mogą pełnić ważną rolę w rozwoju właściwej współpracy między podmiotami łańcucha dostaw.

Stosowanie obowiązkowych pisemnych umów na dostawę produktów powinno natomiast wpłynąć m.in. na: poprawę planowania działań w ramach łańcucha marketingowego, optymalizację kosztów produkcji, wzmocnienie pozycji producentów rolnych i przedsiębiorstw skupujących produkty, ograniczanie nieuczciwych praktyk handlowych, uporządkowanie relacji między producentami a przetwórcami i handlowcami, wzmocnienie siły negocjacyjnej stron umowy.

Wdrożenie powyższych przepisów do prawodawstwa krajowego jest dobrowolne dla państw członkowskich. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zdecydowało o przygotowaniu projektu ustawy wdrażającej m.in. powyższe przepisy do polskiego prawodawstwa, dostrzegając istotność

wzmocnienia pozycji producentów w łańcuchu żywnościowym. W dniu 18 września 2015 r. została opublikowana *Ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 1419). W ustawie tej wskazano, że organem właściwym do uznawania organizacji producentów, zrzeszeń organizacji producentów oraz organizacji międzybranżowych, w tym organizacji międzynarodowych (na ich wniosek) są właściwi ze względu na siedzibę tych organizacji lub zrzeszeń dyrektorzy oddziałów terenowych Agencji Rynku Rolnego.

W powyższych przepisach przewiduje się również, że każde dostarczanie produktów rolnych, z wyłączeniem sprzedaży bezpośredniej, przez producentów, grupy producentów, organizacje producentów albo zrzeszenia organizacji producentów do pierwszego nabywcy wymaga pisemnej umowy. W przypadku, gdy pierwszym nabywcą nie jest przetwórcza, umowa między kolejnymi nabywcami również musi być zawarta na piśmie. Umowa musi także zawierać określone elementy, wymienione w przepisach unijnych, w tym postanowienia w zakresie ceny – określonej wprost w umowie lub mechanizmu określania ceny, ilości i jakości dostarczanych produktów, terminu dostawy, okresu obowiązywania umowy, procedur płatności i jej terminów, itp. Wszystkie elementy umowy będą swobodnie negocjowane między stronami.

Celem przedmiotowych umów jest z jednej strony zabezpieczenie stałości dostaw niezbędnej ilości surowca o określonych parametrach na potrzeby przemysłu przetwórczego, a z drugiej – zagwarantowanie producentom zapłaty za dostarczone produkty, jeżeli spełnione zostaną warunki zawarte w umowie. Rozwiązanie, o którym mowa powinno korzystnie wpłynąć na stabilizację cen uzyskiwanych przez producentów. Jednocześnie nie należy utożsamiać ww. obowiązku z wprowadzaniem cen minimalnych lub maksymalnych w handlu produktami rolnymi, gdyż takich rozwiązań nie przewiduje prawodawstwo unijne.

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbywają się spotkania z przedstawicielami sektora wieprzowiny, mające na celu wypracowanie wspólnie rozwiązań mających na celu stabilizację sytuacji i poszukiwanie rozwiązań długoterminowych na tym rynku.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowuje program działań długofalowych prowadzących do ustabilizowania sytuacji w sektorze wieprzowiny. Kolejne działania będą dotyczyć m.in. przyspieszenia rozmów na temat dostępu do rynków zbytu i znoszenia barier weterynaryjno-sanitarnych dla wieprzowiny m.in. na rynkach: japońskim, południowokoreańskim i chińskim oraz zwiększenia efektywności funduszy promocji. Ważnym zadaniem jest zminimalizowanie skutków ASF dla producentów trzody chlewnej, a także opracowanie programu odbudowy produkcji trzody chlewnej.

Chciałbym także poinformować, że w związku z sygnałami, że zakłady przetwórstwa mięsa stosują jednakowe, niskie ceny skupu trzody chlewnej wobec krajowych producentów, co sugeruje stosowanie praktyk monopolistycznych i zmowy cenowej, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o zbadanie czy zachowania rynkowe przedsiębiorców prowadzących skup żywca wieprzowego nie naruszają zasad konkurencji. Minister zwrócił się w szczególności o zbadanie czy nadużycia nie występują w przypadku prowadzenia i rozliczania produkcji w systemie nakładczym, a także czy zakłady przetwórcze płacą więcej za sprowadzany do produkcji surowiec z zagranicy niż oferują polskim producentom, naruszając w ten sposób warunki konkurencji.

Ponadto uprzejmie informuję, że od dnia 1 grudnia 2015 r. obowiązuje nowe rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1144/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych wdrażanych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 3/2008.

W ramach nowej polityki promocyjnej polskie organizacje producentów lub przetwórców będą mogły kontynuować działania promocyjne dot. mięsa wieprzowego nie tylko na wewnętrznym rynku unijnym, ale przede wszystkim na wybranych strategicznych rynkach światowych tj.:

- Chiny, Japonia, Korea Płd., Taiwan
- USA, Canada
- Ameryka Środkowa i Południowa
- Azja Płd. - Wsch., w tym: Brunei, Kambodża, Indonezja, Laos, Malezja, Myanmar, Filipiny, Singapur, Tajlandia, Timor Wschodni, Wietnam;
- Afryka i Bliski Wschód
- Inne obszary geograficzne.

W 2016 r. do wykorzystania przez państwa członkowskie na promocję produktów rolno-spożywczych, w tym mięsa wieprzowego będzie budżet ponad 111 mln euro, w tym 30 mln euro przeznaczonych na wsparcie promocji produktów branży mięsa wieprzowego i sektora mleczarskiego. Ponadto, w Rocznym Programie Prac na rok 2016 Komisja Europejska ustanowiła priorytety, z których najważniejsze to:

- programy skierowane na rynek krajów trzecich (budżet przeznaczony na ten priorytet wynosi 68 mln Euro), oraz
- programy opracowane wspólnie przez organizacje branżowe z różnych państw członkowskich, tzw. „programy multi” (budżet przeznaczony na ten priorytet wynosi 14 mln Euro).

Jednocześnie pragnę podkreślić, że organizacje branżowe mogą pozyskać wymagany przy realizacji ww. programów wkład własny ze środków finansowych Funduszy Promocji Produktów Rolno-Spożywczych, które powstały na mocy ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych (Dz. U. Nr 97, poz. 799, z późn. zm.). Głównym celem utworzenia funduszy promocji jest wspieranie marketingu, wzrostu spożycia i promocji produktów rolno-spożywczych.

Środkami funduszy promocji zarządzają wyłącznie przedstawiciele organizacji branżowych reprezentujący producentów rolnych oraz przetwórców działających w danym sektorze, którzy tworzą odrębne dla każdego funduszu komisje zarządzające. A zatem, to komisje zarządzające decydują o przeznaczeniu dostępnych środków. Komisje zostały powołane do zarządzania poszczególnymi funduszami promocji, a w zasadach gospodarowania oraz corocznym planie finansowym danego funduszu promocji, określają zadania mieszczące się w zakresie celów i działań określonych w ustawie.

Podsumowując, zapewniam, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi będzie kontynuowało starania, celem doprowadzenia do poprawy sytuacji na rynku wieprzowiny. Ministerstwo nie

zaprzestanie także aktywności ukierunkowanej na promocję polskiej żywności i otwieranie nowych rynków zbytu dla polskich produktów rolno-spożywczych, celem poprawy sytuacji w jakiej na skutek zaistniałych uwarunkowań rynkowych, znalazło się wiele gospodarstw rolnych.

Odnosząc się do stanowiska dotyczącego obrotu ziemią rolną, informuję, że 19 listopada 2015 r. Prezes Agencji Nieruchomości Rolnych polecił dyrektorom oddziałów i filii Agencji wstrzymanie się z dokonywaniem jakichkolwiek czynności związanych z rozdysponowaniem mienia Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, za wyjątkiem tych, które mogłyby skutkować powstaniem po stronie Agencji odpowiedzialności cywilnej, wynikającej z dyscypliny finansów publicznych, jak też jakiegokolwiek innej odpowiedzialności. W wyniku analizy wyjaśnieniem i propozycji przedstawionych przez Prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych w piśmie z dnia 30 listopada 2015 r., Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi pismem z dnia 4 grudnia 2015 r. zaakceptował stanowisko Prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych, zgodnie z którym Agencja będzie mogła jednak dokonywać czynności związanych z:

- 1) zawieraniem stosownych umów na sprzedaż i dzierżawę nieruchomości Zasobu Własności Rolnych Skarbu Państwa z kandydatami wyłonionymi w wyniku przeprowadzonych do tej pory przetargów ograniczonych i nieograniczonych, co do których sprzedaży i dzierżawy nie jest wymagane specjalne pełnomocnictwo Prezesa Agencji;
- 2) dokonywaniem przez Agencję czynności związanych:
 - a) z rozdysponowaniem lokali mieszkalnych,
 - b) z nieodpłatnym przekazywaniem na rzecz jednostek samorządu terytorialnego nieruchomości Zasobu,
 - c) z udzielaniem bezzwrotnej pomocy finansowej,
 - d) z wykonywaniem uprawnień i obowiązków związanych z wykonywaniem prawa pierwokupu,
 - e) z wszczynaniem i przeprowadzaniem przetargów w zakresie wydzierżawiania nieruchomości Zasobu,
 - f) ze sprzedażą nieruchomości przeznaczonych na inwestycje, parki technologiczne, parki przemysłowe, centra biznesowo-logistyczne, składy magazynowe, nowoczesne budownictwo mieszkaniowe, obiekty sportowo rekreacyjne lub nieruchomości położone w strefach ekonomicznych,
 - g) ze sprzedażą nieruchomości na rzecz byłych właścicieli lub ich następców prawnych, których zawiadomiono o przeznaczeniu nieruchomości do sprzedaży.

Dokonywanie innych czynności niż wyżej wymienione będzie mogło być zaakceptowane po przedstawieniu szczegółowego uzasadnienia co do potrzeby dokonania tych czynności.

Odnosząc się do postulatu wydania rozporządzeń wykonawczych do ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. należy wyjaśnić, że projekty rozporządzeń były przedmiotem uzgodnień społecznych z organizacjami społeczno-zawodowymi rolników (m.in. z Krajową Radą Izb Rolniczych), a obecnie zostały skierowane do uzgodnień międzyresortowych.

Odnosząc się do kwestii wzmocnienia nadzoru weterynaryjnego nad importem, należy przypomnieć, że Polska przystępując do Unii Europejskiej przyjęła unijny dorobek prawny, zapewniający swobodny przepływ towarów na obszarze całej Unii Europejskiej. W ramach rynku wewnętrznego nie prowadzi się weterynaryjnej kontroli granicznej na wewnętrznych granicach pomiędzy państwami członkowskimi UE. Natomiast wypracowano procedury, które polegają na wzajemnym uznaniu wyników kontroli i badań przeprowadzonych przez właściwe służby, organy i laboratoria miejsca wysyłki na terytorium państwa członkowskiego UE. Stosowanie takiej zasady oznacza, że jeżeli produkt został poddany kontroli przy wprowadzaniu go do obrotu w jednym z państw członkowskich UE, w sposób zgodny z obowiązującym prawem, może być również bez dodatkowej kontroli wprowadzany do obrotu w innym kraju będącym członkiem UE. Ponadto, z powyższego wynika, że państwo członkowskie UE nie może wprowadzić zakazu handlu określonymi produktami pochodzenia zwierzęcego pochodzącymi z innego państwa członkowskiego UE, gdyż zakaz ten łamałby ww. zasadę swobodnego przepływu towarów. Pewne ograniczenia mogą być wprowadzone jedynie na podstawie ustawy z dnia 10 grudnia 2003 r. *o kontroli weterynaryjnej w handlu* (Dz. U. z 2015 r. poz. 519).

Należy jednocześnie zauważyć, że zgodnie z ww. przepisami ustawy *o kontroli weterynaryjnej w handlu*, powiatowy lekarz weterynarii może w miejscu przeznaczenia przesyłki produktów pochodzenia zwierzęcego dokonać niedyskryminujących, wyrywkowych kontroli weterynaryjnych w celu potwierdzenia, że produkty przywożone do Polski z innych państw członkowskich UE spełniają wymagania przepisów Unii Europejskiej. Ponadto, powiatowy lekarz weterynarii może także przeprowadzać kontrole podczas transportu takich produktów, jeżeli posiada informacje lub uzyskał je od właściwej władzy państwa, przez terytorium którego produkty były transportowane, że zachodzi podejrzenie naruszenia przepisów Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 29 ust. 1 ww. ustawy, podmioty zajmujące się handlem produktami pochodzenia zwierzęcego mają obowiązek prowadzić rejestr dostaw produktów oraz informować powiatowego lekarza weterynarii, na jego żądanie, o przybyciu produktów pochodzących z innego państwa członkowskiego UE w takim zakresie, jaki jest niezbędny do przeprowadzania kontroli weterynaryjnej.

Główny Lekarz Weterynarii, mając na uwadze powyższe przepisy wydał polecenie powiatowym lekarzom weterynarii, aby nakazali informowanie organów Inspekcji Weterynaryjnej o każdej przesyłce wieprzowiny przywożonej z innych państw członkowskich UE do zakładu nadzorowanego. Monitorowanie przywozu surowca wieprzowego z państw członkowskich UE do polskich zakładów umożliwi wnikliwą analizę ilości i jakości przyjmowanego surowca, warunków transportu, a także dostosowanie, na podstawie analizy i oceny ryzyka w związku ze stwierdzanymi nieprawidłowościami, częstotliwości kontroli produktów przywożonych z danego państwa członkowskiego UE. Ponadto Główny Lekarz Weterynarii polecił przeprowadzanie niedyskryminujących kontroli mających na celu sprawdzanie zgodności surowca pochodzącego z innych państw członkowskich UE z obowiązującymi wymaganiami w szczególności w zakresie:

- higieny środków transportu,
- uprawnień do przewozu produktów pochodzenia zwierzęcego,
- higieny produktów pochodzenia zwierzęcego przyjmowanych do zakładu przeznaczenia

- oznakowania (znak jakości zdrowotnej, weterynaryjny znak identyfikacyjny na opakowaniach, etykiety),
- zapewnienia możliwości śledzenia zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 931/2011 z dnia 19 września 2011 r. w sprawie wymogów dotyczących możliwości śledzenia ustanowionych rozporządzeniem (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego,
- terminów przydatności do spożycia,
- uszkodzenia opakowań,
- innych uchybień mogących skutkować zagrożeniem zdrowia publicznego.

Dodatkowo, w ramach kontroli bezpieczeństwa przywożonej z zagranicy wieprzowiny, w przypadku podejrzenia lub na podstawie wyniku analizy ryzyka, mają być pobierane urzędowe próbki w kierunku obecności zanieczyszczeń mikrobiologicznych i chemicznych.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o kontroli weterynaryjnej w handlu, jeżeli kontrola weterynaryjna przeprowadzana w miejscu przeznaczenia przesyłki produktów pochodzenia zwierzęcego lub podczas ich transportu wykazuje, że produkty nie spełniają wymagań określonych w przepisach Unii Europejskiej albo w przypadku, gdy wymagania te nie zostały określone w przepisach Unii Europejskiej - nie spełniają wymagań dotyczących zdrowia publicznego obowiązujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, powiatowy lekarz weterynarii może nakazać w drodze decyzji:

- 1) zniszczenie produktów albo
- 2) wykorzystanie produktów na inne cele albo odesłanie ich pod warunkiem uzyskania zgody właściwej władzy państwa członkowskiego zakładu, z którego przesyłka została wysłana.

Należy zauważyć, że w okresie od dnia 1 września do 9 grudnia 2015 r. Inspekcja Weterynaryjna przeprowadzała niedyskryminujące kontrole przesyłek mięsa wieprzowego pochodzącego z innych państw członkowskich UE. Ogólnie w tym okresie na polski rynek wprowadzono ok. 80 413 387 kg mięsa wieprzowego z UE. Przeprowadzono ok. 1700 kontroli urzędowych i stwierdzono 13 nieprawidłowości, które dotyczyły nieprawidłowej higieny produktów, nieprawidłowego zapachu lub nieprawidłowej higieny środków transportu.

Dodatkowo, w ramach realizacji planu badań kontrolnych w kierunku pozostałości chemicznych i biologicznych w przywożonych produktach spożywczych pochodzenia zwierzęcego w III kwartale 2015 r. pobrano w sumie 18 próbek i uzyskano 17 wyników ujemnych. Wg informacji na koniec grudnia 2015 r. jedna próbka wciąż podlegała badaniom laboratoryjnym.

Odnosząc się do postulatu wprowadzenia czytelnego systemu znakowania mięsa, w taki sposób, aby nabywca łatwo mógł zidentyfikować kraj jego pochodzenia, informuję, że z dniem 13 grudnia 2014 r. zaczęło obowiązywać rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. Urz. UE L 304 z 22.11.2011, z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem (UE) nr 1169/2011”, regulujące zasady podawania informacji o środku spożywczym przeznaczonym dla konsumenta.

W stosunku do dotychczasowych wymagań dotyczących podawania kraju/miejsca pochodzenia określonych w dyrektywie 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 marca 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich w zakresie etykietowania, prezentacji i reklamy środków spożywczych, a wdrożonych do krajowego prawodawstwa rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie znakowania środków spożywczych (Dz. U. Nr 137, poz. 967, z późn. zm.) wymóg ten w rozporządzeniu (UE) nr 1169/2011 został znacznie uszczegółowiony na rzecz konsumentów.

Ogólna wytyczna dotycząca obowiązku wskazania kraju lub miejsca pochodzenia w przypadku, gdy zaniechanie ich wskazania mogłoby wprowadzać konsumenta w błąd co do rzeczywistego kraju lub miejsca pochodzenia środka spożywczego (w szczególności gdyby informacje towarzyszące środkowi spożywczemu lub etykieta jako całość mogły sugerować, że dany środek spożywczy pochodzi z innego kraju lub miejsca) pozostaje, co do zasady, taka sama jak w obowiązujących dotychczas przepisach.

Jednocześnie dotychczasowe wymagania rozszerzono przepisami art. 26 ust. 3 ww. rozporządzeniem (UE) nr 1169/2011 o obligatoryjność podawania takiej informacji również dla „podstawowego składnika” (jeśli pochodzi on z innego kraju niż kraj wytworzenia produktu gotowego) oraz wprowadzono w art. 26 ust. 2 lit. b wymóg obowiązkowego podawania kraju pochodzenia dla opakowanego surowego mięsa wieprzowego, baraniego, koziego i drobiu (w oparciu o zasady, które obecnie są stosowane w odniesieniu do wołowiny i cielęciny).

Realizując ten wymóg, Komisja Europejska wydała rozporządzenie wykonawcze (UE) z dnia 13 grudnia 2013 r. nr 1337/2013 ustalające zasady stosowania rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 w odniesieniu do wskazania kraju pochodzenia lub miejsca pochodzenia świeżego, schłodzonego i zamrożonego mięsa ze świń, z owiec, kóz i drobiu (Dz. Urz. L z 14.12.2015, poz. 335, str. 19). Zgodnie z tym rozporządzeniem obowiązek wskazywania na etykiecie kraju lub miejsca pochodzenia dotyczy mięsa świeżego, schłodzonego lub zamrożonego pochodzącego ze świń, owiec lub kóz, drobiu. Z dniem 1 kwietnia 2015 r. wymagane jest umieszczanie na etykiecie opakowania następujących danych:

- **miejsce chowu:** [nazwa państwa członkowskiego UE lub państwa spoza UE], tj. miejsce, w którym zwierzę było chowane przez okres stanowiący istotną część zwykłego cyklu chowu dla każdego gatunku,
- **miejsce uboju:** [nazwa państwa członkowskiego UE lub państwa spoza UE] tj. miejsce, w którym poddano je ubojowi oraz
- **kod partii** identyfikujący dostarczone mięso.

Zgodnie z przedmiotem i zakresem stosowania rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1337/2013, określonym w art. 1, zasady zawarte w niniejszym rozporządzeniu dotyczą wskazania kraju pochodzenia lub miejsca pochodzenia na etykiecie produktu, a więc odnoszą się do mięsa opakowanego.

W kwestii wprowadzenia opłat na fundusz promocyjny dla firm sprowadzających półtusze z zagranicy, chciałbym zwrócić uwagę, że ustawa z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych (Dz. U. Nr 97, poz. 799, z późn. zm.) jest odpowiedzią na postulaty branż. Reprezentanci branż wystąpili z wnioskiem do Ministra Rolnictwa i Rozwoju

Wsi o podjęcie działań mających na celu stworzenie mechanizmu zapewniającego skuteczną promocję branżową, której celem byłyby wzrost sprzedaży polskich produktów rolnych, a w konsekwencji zdobycie trwałych rynków zbytu, poprawa jakości produkowanych wyrobów oraz integracja branżowa. Głównym celem utworzenia funduszy promocji jest wspieranie marketingu, wzrostu spożycia i promocji produktów rolno-spożywczych.

Obecny kształt funduszy promocji jest wynikiem długotrwałych konsultacji społecznych, podczas których to organizacje branżowe reprezentujące producentów wnioskowały, aby wpłaty na fundusz pobierane były od rolników – producentów produktów rolno-spożywczych. Warunkiem przyjęcia powyższego rozwiązania było ustalenie takiego składu komisji zarządzającej, w którym producenci będą mieli głos decydujący. Należy podkreślić, że w skład komisji zarządzającej wchodzi po 4 przedstawiciele producentów i przetwórców oraz po 1 przedstawicielu izb rolniczych. Zgodnie z art. 12 ustawy, to komisje zarządzające, ustalają zasady gospodarowania środkami finansowymi danego funduszu promocji oraz decydują jakie zadania będą współfinansowane ze środków poszczególnych funduszy promocji.

W ramach ww. ustawy ogólnokrajowe organizacje zrzeszające producentów rolnych lub przetwórców mięsa wieprzowego mogą ubiegać się o dofinansowanie ze środków funduszy działań mających na celu informowanie o jakości i zaletach mięsa, a także promocję spożycia mięsa i jego przetworów. Wsparcie finansowe ze środków funduszy promocji udzielane jest na m.in. udział w wystawach i targach, prowadzenie badań rynkowych, badań naukowych i prac rozwojowych, a także realizację szkoleń producentów i przetwórców oraz udział krajowych organizacji branżowych w pracach specjalistycznych stałych i roboczych komitetów organizacji międzynarodowych, zajmujących się problemami rynku poszczególnych produktów. W przypadku udziału krajowych organizacji branżowych w pracach specjalistycznych stałych i roboczych komitetów organizacji międzynarodowych wysokość dofinansowania nie może przekroczyć 15% maksymalnej kwoty środków finansowych przeznaczonych na realizację wszystkich zadań funduszu promocji w danym roku finansowym.

Jeśli chodzi o uwzględnienie opłaty od mięsa importowanego, należy wskazać, że rozszerzenie obowiązku dokonywania wpłat na fundusze promocji na towary pochodzące z innych państw członkowskich zasadniczo zmienia charakter tych wpłat, a tym samym rodzi konieczność ich oceny w zakresie zgodności z art. 110 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE). Zgodnie z tym przepisem, żadne państwo członkowskie nie nakłada bezpośrednio lub pośrednio na produkty innych państw członkowskich podatków wewnętrznych jakiegokolwiek rodzaju, wyższych od tych które nakłada bezpośrednio lub pośrednio na podobne produkty krajowe. Ponadto, żadne państwo członkowskie nie nakłada na produkty innych państw członkowskich podatków wewnętrznych, które pośrednio chronią inne produkty. Wykładnia tego przepisu dokonana przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wskazuje, że wpłaty takie, pomimo tego, że zostały nałożone na produkty krajowe i przywożone według jednakowych kryteriów mogą być uznane za sprzeczne z TfUE, jeżeli przeznaczeniem tych wpłat jest finansowanie działalności, z której korzystają tylko obciążone tą opłatą produkty krajowe. Jeżeli korzyści te równoważą jedynie część obciążeń ponoszonych przez produkty krajowe, wpłaty takie stanowią dyskryminacyjny podatek w rozumieniu art. 110 TfUE, którego pobieranie jest zakazane w odniesieniu do tej części jego kwoty, która jest równoważona korzyściami odnoszonymi przez produkty krajowe (wyrok z dnia 11 marca 1992 r. w sprawach połączonych od C-78/90 do C-83/90 – *Compagnie commerciale de l'Ouest* i inni, wyrok z dnia

16 grudnia 1992 r. w sprawie C-114/91 – Gérard Jérôme Claeys, wyrok z dnia 27 października 1993 r. w sprawie C-72/92 – Firma Herbert Scharbatke GmbH).

Należy zauważyć, że zgodnie z art. 2 ustawy fundusze promocji mają na celu wsparcie działań związanych z marketingiem rolnym, wzrostem spożycia produktów rolno-spożywczych oraz ich promocję. Art. 9 ust. 2 ustawy stanowi, że o środki funduszy promocji mogą ubiegać się ogólnokrajowe organizacje zrzeszające producentów rolnych lub przetwórców produktów rolno-spożywczych mających miejsce zamieszkania albo siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub ogólnokrajowe organizacje branżowe lub międzybranżowe zrzeszające producentów lub przetwórców produktów rolno-spożywczych. Zatem w przypadku rozszerzenia obowiązku dokonywania wpłat na fundusze promocji na towary pochodzące z innych państw członkowskich, środki pochodzące z funduszy wspierałyby wyłącznie działalność krajowych organizacji branżowych, z której to działalności korzystałyby tylko produkty krajowe. Pochodzący z innych państw członkowskich producenci produktów rolno-spożywczych, sprzedawanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i z tego tytułu obciążonych wpłatą na rzecz funduszy promocji byłiby pozbawieni wsparcia, jakie otrzymują polskie organizacje branżowe. W związku z powyższym, w świetle przywołanej powyżej wykładni Trybunału, postulowana zmiana obowiązujących przepisów byłaby uznana za sprzeczną z art. 110 TfUE.

W przypadku rozważania nałożenia obowiązku dokonywania wpłat na fundusze promocji również produktów przywożonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z krajów trzecich, należy zauważyć, iż taka regulacja byłaby spreczna z art. 207 ust. 1 TfUE, który określa jednolite zasady wspólnej polityki handlowej Unii Europejskiej. Z zasad tych wynika zakaz ustanawiania przez państwa członkowskie opłat o skutku równoważnym do ceł przy przywozie towarów z krajów trzecich. Aby zapewnić jednakowy we wszystkich państwach członkowskich wpływ opłat na handel z krajami trzecimi, powyższy przepis przyznaje Unii Europejskiej wyłączne kompetencje do ustanawiania lub zmiany stawek celnych lub innych opłat nakładanych na produkty pochodzące z krajów trzecich. Trybunał wielokrotnie stwierdzał w swoich orzeczeniach, że państwa członkowskie nie mają prawa nakładania krajowych opłat, dodatkowych w stosunku do opłat celnych ustanawianych na podstawie przepisów Unii Europejskiej (w szczególności wyroki w sprawach: 70/77 – Simmenthal p. Amministrazione delle Finanze dello Stato, 266/81 – SIOT p. Ministero delle Finanze, 267/81, 268/81 i 269/81 – Amministrazione delle Finanze dello Stato p. SPI oraz SAMI, 209/98 – Komisja p. Włochom).

Tym niemniej, chciałbym podkreślić, że kwestia poprawy funkcjonowania funduszy promocji jest jednym z ważnych zadań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w najbliższym czasie.

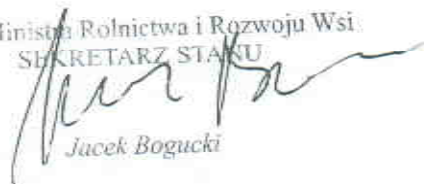
W odniesieniu do postulatu dotyczącego uruchomienia przez Agencję Rezerw Materiałowych zakupu półtuszy wieprzowych na zapasy państwowe, należy zauważyć, że Agencja Rezerw Materiałowych realizuje zadania państwa dotyczące rezerw strategicznych w zakresie określonym w ustawie z dnia 29 października 2010 r. o rezerwach strategicznych (Dz. U. Nr 229, poz. 1496, z późn. zm.). Rezerwy strategiczne służą wspieraniu realizacji zadań przez organy administracji państwowej w zakresie bezpieczeństwa i obrony państwa, odtworzenia infrastruktury krytycznej, złagodzenia zakłóceń w ciągłości dostaw służących funkcjonowaniu gospodarki i zaspokajaniu podstawowych potrzeb obywateli, ratowania ich życia i zdrowia, w przypadku wystąpienia zagrożeń bezpieczeństwa i obronności państwa, bezpieczeństwa,

porządku i zdrowia publicznego, klęski żywiołowej lub sytuacji kryzysowej. Asortyment rezerw spełniał już niejednokrotnie ważną rolę we wspomaganiu realizacji tych działań. System rezerw strategicznych nie może być dedykowany jako pomoc państwa dla konkretnej grupy producentów rolnych, bez spełnienia odpowiednich przesłanek. Natomiast zakup i sprzedaż produktów pochodzących z rezerw muszą być neutralne dla rynku.

Chciałbym również podkreślić, że kwestia zwalczania afrykańskiego pomoru świń jest jednym z priorytetów resortu.

Podsumowując, zapewniam, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi będzie kontynuowało starania, celem doprowadzenia do poprawy sytuacji na rynku wieprzowiny.

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SEKRETARZ STANU

Jacek Bogucki